

PRITARTA
Vilniaus miesto savivaldybės
administracijos direktoriaus
2017 m. rugpjūčio 28 d.
įsakymu Nr. 30-2109

PATVIRTINTA
Vilniaus lopšelio-darželio „Žemyna“
direktoriaus 2017 m. rugpjūčio 29 d.
įsakymu Nr. V-146

IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

AUGU ŽAISDAMAS, KURDAMAS, MĄSTYDAMAS

BENDROSIOS NUOSTATOS

Ikimokyklinio ugdymo(si) programa “Augu žaisdamas, kurdamas, mąstydamas” (toliau – Programa) apibrėžia:

- ikimokyklinio ugdymo tikslą ir uždavinius;
- kokybiško ugdymo principus;
- Programos įgyvendinimo prielaidas;
- ugdytinus vaikų pasiekimus ir ugdymo gaires;
- ženklus apie poreikį pritaikyti ugdymo procesą;
- vaiko pasiekimų ir pažangos vertinimą

Ikimokyklinio ugdymo programa atliepia Valstybinės švietimo strategijos 2013 -2022 metų nuostatas, Lietuvos pažangos strategiją „Lietuva 2030“ (2012), Geros mokyklos koncepciją (2015), Vaiko gerovės valstybės politikos koncepciją (2003), Jungtinių Tautų vaiko teisių konvenciją (1989), Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašą (2014). Lopšelio-darželio „Žemyna“ programa parengta vadovaujantis „Ikimokyklinio ugdymo metodinėmis rekomendacijomis“ (2015) bei kitais ikimokyklinį ugdymą reglamentuojančiais teisės aktais ir dokumentais.

Programos paskirtis – padėti užtikrinti kiekvieno ugdytinio pasiekimų pažangą, ugdymą grindžiant Mąstymo mokyklos kultūra, personalizavimu ir pozityvia ugdymo(si) proceso dalyvių sąveika.

- Programa skirta Vilniaus lopšelio-darželio “Žemyna” ikimokyklinio ugdymo pedagogams.
- Programos turinys dera su priešmokyklinio ugdymo turiniu.
- Programa padeda ikimokyklinio amžiaus vaiką ugdantiems asmenims (pedagogams, specialiesiems pedagogams, logopedams, socialiniams pedagogams), taip pat tėvams ir globėjams kryptingai suvienyti pastangas, siekiant tenkinti ikimokyklinio amžiaus vaiko ugdymosi poreikius, numatyti pagalbos teikimo būdus, kurti kokybiško ugdymo(si) bei socializacijos sąlygas.
- Programos įgyvendinimo sėkmė tiesiogiai priklauso nuo darnios ikimokyklinio ugdymo grupėje dirbančio pedagogo, kitų specialistų, taip pat tėvų ar globėjų sąveikos.
- Tėvai ir globėjai yra svarbūs vaikų ugdymo proceso dalyviai.
- Ugdymo ir ugdymosi procesas grindžiamas socialinio teisingumo, lygiavertiškumo, tolerancijos vertybėmis.
- Ugdymas suprantamas kaip dvikryptis, dialogine sąveika grindžiamas procesas, apimantis tikslingą pedagogo poveikį vaiko ugdymuisi ir spontanišką vaiko ugdymąsi pedagogo tikslingai sukurtoje edukacinėje aplinkoje.

PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO PRIELAIIDOS

Programa įgyvendinama, atsižvelgiant į naujas vaikų **ugdymo kaitos tendencijas**:

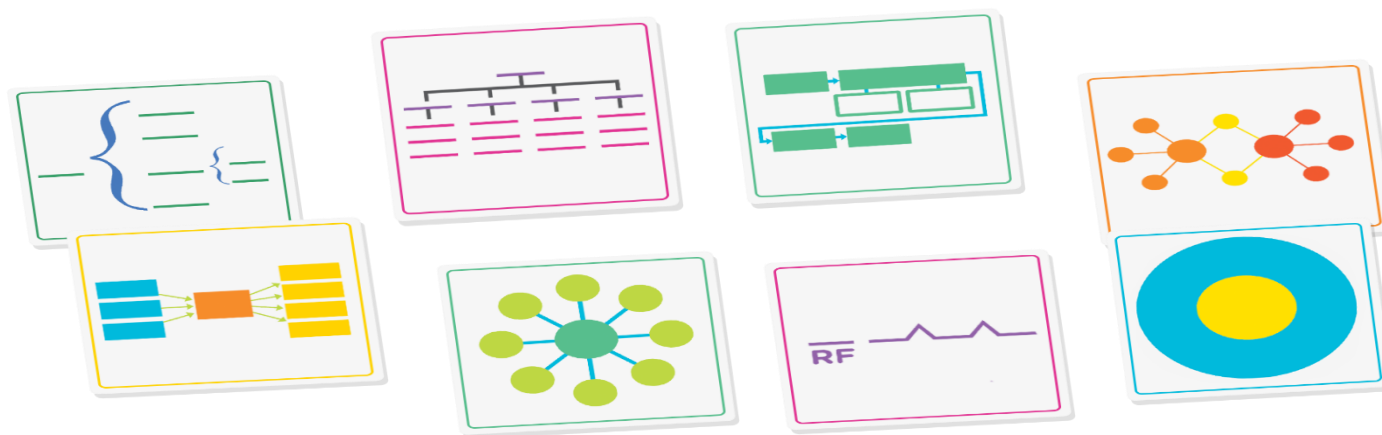
- vietoj mokymo įstaigos kuriama visiems vaikams draugiška, atvira, dialogiška, emociškai saugi ikimokyklinio ugdymo įstaiga. Čia draugiškai priimamas ir pripažįstamas kiekvienas vaikas – įvairių gebėjimų, tautybės, iš skirtingo socialinio statuso šeimų ir kt;
- atsisakyta žinių perteikimo vaikui ir pereinama prie vaiko patirtinio ugdymosi. Ikimokyklinio amžiaus vaikai geriausiai ugdosi patys būdami aktyvūs – tyrinėdami visais pojūčiais, darydami, bandydami ir eksperimentuodami, stebėdami savo veiksmų pasekmes, diskutuodami, sprenddami problemas, dalydamiesi išvykų patirtimi ir kt;
- siekiama gilinti vaiko žinias, keičiant jo nuostatas, mąstymą ir elgesį. Vaikas pats ieško informacijos, klausia, aiškinasi priežastis, samprotauja, įvairiai panaudoja turimas žinias, kuria giliau suprasdamas aplinkos reiškinius, mokydamasis mąstyti, įžvelgdamas skirtingo elgesio pasekmes, pajausdamas pagarbą kitiems, norą būti drauge, poreikį daugiau sužinoti, pažinti;
- akcentuojamas integralumas, o ne atskirumas, t.y. ugdymas vyksta ne uždaroje erdvėje – grupėje, bet ir išnaudojant visas kitas galimybes – vaikas ugdomas ir realiame, ir virtualiame pasaulyje, ir įstaigoje, ir už jos ribų;
- vaiko ugdymas yra integralus, jo fizinio, emocinio, socialinio ir pažintinio ugdymosi sritys yra susijusios ir vienodai svarbios;
- vaikų ugdymas personalizuojamas, t.y. pritaikomas kiekvienam vaikui pagal jo patirtį, poreikius, galimybes;
- vėliau įgyjami vaikų gebėjimai, supratimas, nuostatos grindžiami anksčiau įgytais gebėjimais, žiniomis, nuostatomis;
- vaiko raida yra skatinama, kai jam keliama ugdymosi iššūkiai yra šiek tiek didesni už jo turimus gebėjimus;
- skatinamas veikimas kartu, tolerancija, bendruomeniškumas, socialinis jautrumas.

Programa įgyvendinama, taikant šiuos **ugdymo principus**:

- **Savo mąstymo tobulinimo** – siekiama aukštesniųjų mąstymo gebėjimų ugdymo, ugdymo procese panaudojant mąstymo vizualizavimo priemones – Mąstymo žemėlapius.
- **Sąveikos** – ugdymas grindžiamas visų ugdymo proceso dalyvių sąveika, keičiantis nuomonėmis, įžvalgomis, jausmais, dalijantis patirtimi, keliant klausimus ir kartu ieškant atsakymų.
- **Integralumo** – siekiama vientiso fizinės, emocinės, socialinės ir pažinimo sričių plėtojimo, vadovaujantis holistiniu požiūriu į vaiką; remiamasi visuminiu gebėjimų ugdymu.
- **Individualizavimo** – atsižvelgiama į kiekvieno vaiko patirtį, jo ugdymosi poreikius ir galimybes, interesus, pažinimo stilių, lytį, temperamentą, specialiuosius ugdymosi poreikius ir jų priežastis, kalbinę ir sociokultūrinę aplinką.
- **Socialinio kultūrinio kryptingumo** – ugdymas grindžiamas bendražmogiškomis, tautinėmis ir pilietinėmis vertybėmis. Ugdymo turinys orientuotas į vaiko gyvenimui ir ugdymui(si) reikalingų esminių gebėjimų plėtojamą ir tautinio tapatumo žadinimą.
- **Kontekstualumo** – ugdymo turinys glaudžiai siejamas su artimiausia vaiko aplinka, sociokultūriniais pokyčiais joje ir pasaulyje, siekiama, kad ugdymo(si) patirtys vaikui būtų prasmingos, aktualios ir įdomios.

ĮSTAIGOS SAVITUMAS

- Prioritetiniuose Europos Sąjungos ir Lietuvos švietimo politikos dokumentuose aukštesniųjų mąstymo gebėjimų ugdymas nurodomas kaip itin svarbus šalių gerovės kūrimo ir pažangos veiksnys, tiesiogiai lemiantis kūrybingumą ir inovatyvumą.
- Vilniaus lopšelio-darželio „Žemyna” bendruomenė nuo 2016 metų sausio mėnesio ugdymą pradėjo grįsti **Mąstymo kultūros ugdymo idėjomis**. Mąstymo mokyklos kultūros ištakos – Didžiojoje Britanijoje. Harvardo profesoriaus Davido Perkinso įsitikinimu, mąstymas – kultūrinio raštingumo elementas ir atitinkamai gali būti tobulinamas. Kad kiekvienas gali išmokyti geriau mąstyti, patvirtina ir Londono Karališkojo koledžo akademiko Philipo Adey’o atlikti tyrimai. Mokslininkas kartu su kolegomis dvejus metus iš eilės vietoj 16 gamtos mokslų pamokų mokiniams mokykloje organizavo specialias mąstymo pratybas. Šie mokiniai, lyginant su kontroline grupe, pasiekė geresnių ne tik gamtos mokslų, bet ir matematikos, kalbos rezultatų. Taigi, mąstymo ugdymo svarba pedagogikos moksle yra neginčytina.
- **Mąstymo kultūros ugdymo mokykla** – bendruomenė, kurioje kiekvienas jos narys dalijasi bendrais įsipareigojimais, nuolat mąsto apie tai, kas vyksta ugdymo procese bei yra įsipareigojęs, kad vaikai gebėtų sėkmingai naudotis įvairiais mąstymo įrankiais.
- Mąstymo mokyklos kultūros įrankiai vaidina labai svarbų vaidmenį ugdymo procese, nes jie padeda vystyti aukštesniuosius mąstymo gebėjimus. Vilniaus lopšelio-darželio „Žemyna” pedagogai ugdymo procese naudoja inovatyvius ugdymo(si) įrankių rinkinius – Mąstymo žemėlapius (1 priedas).

1 pav. Priemonės, padedančios ugdyti aukštesniuosius mąstymo gebėjimus

IKIMOKYKLINIO UGDYMO(SI) TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

Ikimokyklinio ugdymo(si) tikslas – mąstantis, smalsus, aktyvus, pasitikintis savimi, kūrybiškas, norintis mokytis, gebantis lanksčiai elgtis besikeičiančioje aplinkoje vaikas.

Ikimokyklinio ugdymo uždaviniai:

- ugdant atsižvelgti į kiekvieno vaiko prigimtines galias, jo individualią patirtį;
- pažinti ikimokyklinio vaiko amžiaus raidos dėsningumus;
- pripažinti ir gerbti vaikų kultūrą;
- sukurti ugdymąsi skatinančią aplinką;
- užtikrinti pozityvią, pasitikėjimu ir pagarba grįstą vaiko, pedagogo, kitų specialistų ir tėvų ar globėjų sąveiką;
- kurti tokį ugdymo turinį, kuris padėtų kiekvienam vaikui harmoningai augti, bręsti ir pasirengti sparčiai kintančiam, naujus iššūkius keliančiam gyvenimui:
 - stiprintų vaiko nuostatą savarankiškai ugdytis – aktyviai tyrinėjant, mąstant, kuriant, veikiant, žaidžiant;
 - padėtų aukštesniųjų mąstymo gebėjimų plėtotei;
 - ugdytų gebėjimą atkakliai siekti tikslo, nuoširdžiai ir empatiškai klausyti, kelti klausimus;
 - plėtotų vaiko gebėjimus bendrauti ir bendradarbiauti, būti grupės nariu;
 - padėtų ugdytis sveikos gyvensenos įpročius;
 - skatintų veikti, kurti, turimas žinias pritaikyti naujose situacijose;
 - ugdytų tautinio ir rasinio pakantumo, tolerancijos nuostatas.

VAIKŲ UGDYMO FILOSOFINĖS KRYPTYS

Naujas filosofinis požiūris į vaiką kaip unikalią asmenybę, kaip ugdymosi subjektą, turintį savo poreikius ir ugdymosi galimybes, verčia ugdytojus kitaip žvelgti ir į pačią vaikystę kaip savaime vertingą žmogaus socialinio gyvenimo periodą. Šiuolaikinės ugdymo filosofijos dėmesio centre yra vaikas, jo poreikiai, jo saviraiška.

Vilniaus lopšelio-darželio „Žemyna“ pedagogai vadovaujasi mokymosi paradigmai priklausančiomis ideologijomis: į besimokantį orientuota ideologija ir socialinio rekonstruktyvizmo ideologija.

Į besimokantį orientuota ideologija - vaikystė yra laikas, kai atsiskleidžia vaikų prigimtiniai poreikiai, impulsai, tempas, todėl vaikas turi gyventi čia ir dabar, o ne ruoštis ateičiai.

Socialinio rekonstruktyvizmo ideologija - vaikystė yra laikas įgyti praktikos ir pasiruošti dalyvauti visuomenės gyvenime, tobulinant save ir visuomenės prigimtį.

J. Dewey (2013) teigia, jog geriausiai ugdoma(si), pačiam vaikui dalyvaujant veikloje, išgyvenant, patiriant, svarstant ir randant atsakymus į iškilusius klausimus. Svarbiausi ugdymo aspektai yra individualizavimas ir integravimas. Anot M. S. Schiro (2013), mokymosi procesas ikimokykliniame ugdyme grindžiamas subjektyvia ugdytojo ir ugdytinio sąveika. Ugdytojas ir ugdytinis kuria bendrą edukacinę erdvę, kurioje vyksta abipusis mokymasis. Ugdytojas stengiasi pažinti vaiką, perprasti mokymąsi iš vaiko perspektyvos, kad galėtų pritaikyti pedagogines strategijas ar atskirus būdus, įgalinančius vaiką mokytis, t.y. kurti prasmes, pažinimo strategijas, įvaldyti metapažinimo būdus ir kt.

Vadovaujantis šiomis teorijomis, lopšelio-darželio „Žemyna“ ugdymo Programoje ugdymo procesas orientuojamas į vaiką, jo prigimtinių poreikių tenkinimą, vaiką kaip aktyvų dalyvį, galintį tenkinti saviraiškos poreikį. Programos ugdymo turinyje akcentuojamos ne žinios, o vaiko gebėjimai, pabrėžiamos individualios vaiko savybės, pedagogas yra ugdymo turinio organizatorius.

Vilniaus lopšelio-darželio „Žemyna“ ugdytojai remiasi keletu filosofinių kryptų idėjomis, kurios gali laiduoti šiuolaikinį kokybišką vaiko ugdymą(si): humanistine, kognityvistine, egzistencialistine, holistine, rekonstruktyvistine, progresivistine. Kiekviena filosofinė teorija pateikia esmines idėjas, kurios yra atspirties taškas planuojant, organizuojant ir reflektuojant ugdymo ir ugdymo(si) procesą:

- **Kognityvistinė** – (J. Piaget, L.S. Vygotskis, J.S. Bruneris). Ji akcentuoja aktyvų asmens mąstymą, išmokimą atrandant, smalsaujant. Norint mokyti vaikus, reikia suprasti, kaip jie mąsto. Kur kas daugiau sužinome apie vaiko išmokimą iš jo klaidų, o ne iš teisingų atsakymų – klaidos atskleidžia mąstymo ypatumus. Besiugdantis kuria turimos ir naujos informacijos sąveiką. Suaugę ir vaikai kuria savo protines schemas, kurios padeda organizuoti suvokimą ir patyrimą. Besimokantis gali sąveikauti su įvairaus pobūdžio aplinka.

- **Humanistinė** (A. Maslow, G. Olportas C. Rogers). Ji sąlygoja ugdymo procesą kaip ugdytojo (pedagogo) ir ugdytinio (vaiko) sąveiką. Humanizmo filosofija yra paremta partnerystės aspektais, demokratiniu stiliumi ugdymo procese, žmogiškaisiais santykiais. Ši filosofija ypač pabrėžia žmogaus unikalumą ir savarankiškumą, išryškina žmogaus vystymąsi, tobulėjimą ir savirealizaciją asmeniniame ir profesiniame gyvenime.

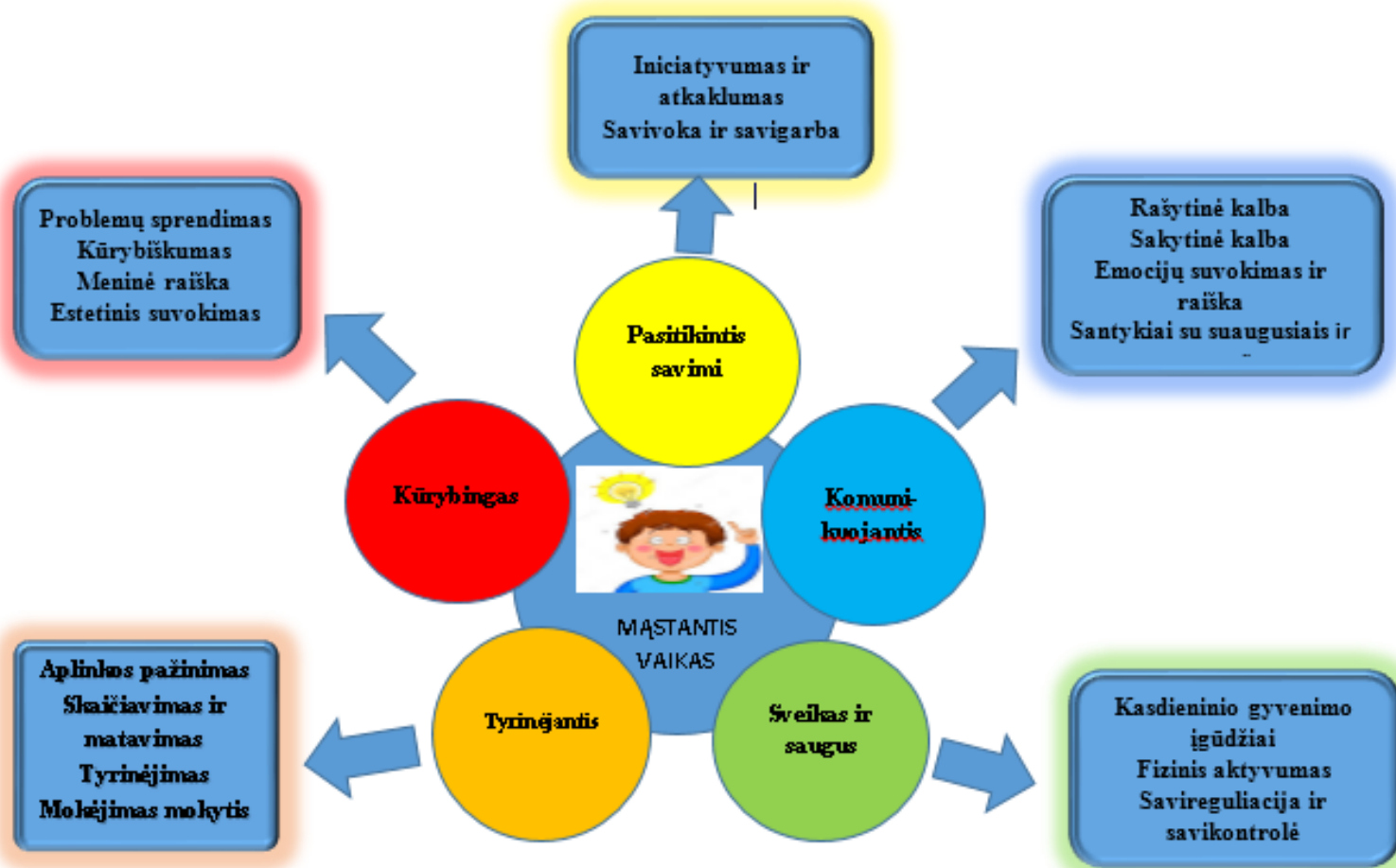
- **Egzistencialistinė** (M. Buberis, K. Jaspersas, Ž. P. Sartras). Ji akcentuoja vaiko savęs supratimą kaip pirmą ugdymo žingsnį. Vaikas turi būti inspiruojamas į savęs supratimą, analizuojant tokius klausimus: „kas aš esu?, kaip aš veikiu kitus?“. Ši filosofija akcentuoja ir pedagogo savianalizę: ugdytojas turi būti ugdytinis, ir ugdytinis turi būti ugdytoju. Pedagogas gali padėti ugdytis kitiems, tik pats išanalizavęs ir supratęs

ugdymo(si) sunkumus, problemas, patyręs džiaugsmo, perteikdamas savo patirtį. Taip akcentuojamas bendradarbiavimas, mokantis vienas iš kito. Ir svarbiausia šiuo aspektu ugdytinio individualybė, kuri akcentuojama naujojoje ugdymo paradigmoje, orientuotoje į vaiką.

- **Rekonstruktyvistinė** (Ž. Pjaže, Kolbergas, Dž. Bruneris). Ji akcentuoja pedagogų gebėjimą nuolat būti kritiškiems, analizuojantiems įvairius diskutuotinus klausimus. Nes jie turi tikslą – išugdyti aktyvų, sąmoningą šalies pilietį. Ugdytiniai turi gebėti kritiškai, aktyviai suvokti ugdomąją medžiagą, kūrybiškai ją analizuoti bei konstruoti. Taip pat ši filosofija pabrėžia ugdytinių vaidmenį organizuojant ugdomąjį procesą. Jie turi prisidėti nustatant ugdymo(si) tikslus, parenkant metodus, numatant turinį. Ir ugdymas turi būti organizuojamas kaip tęstinis procesas ne tik rengiant vaikus mokyklai, bet tęstinumas turi būti ir už ikimokyklinės įstaigos ribų – šeimoje.

- **Progresyvistinė** (St. Holas, Dž. Duji). Ji akcentuoja, kad ugdymo turinyje svarbiausia yra žinojimas, bet ne žinios. O žinojimas įgyjamas ieškojimų ir atradimų kelyje. Tai vyksta sprendžiant iškilusias problemas, vertinant sukaupią informaciją, patirtį, ją interpretuojant, akcentuojant individualybės užuomazgas. Ugdymo paskirtis – padėti išmokyti mokytis, atrasti tai, kas yra reikalinga. Šiuo atveju pasirenkami įvairūs metodai, kreipiantys ugdytinius į veiklą, ir pedagogas čia akcentuojamas kaip ugdymo organizatorius, bet ne visažinis. Pabrėžiamos individualios ugdytinio skirtybės, todėl inspiruojant ugdytinius į veiklą, reikia vadovautis individualizavimo bei integravimo principais.

- **Holistinė** (T. McLaughlin ir kt.). Ji akcentuoja, kad ugdymasis yra labiau patirtinis, organiškas, bendruomeniškas ir asmeninis negu standartizuotoje mokyklinėje aplinkoje. Pedagogai – pasiryžę siekti sklandžios asmeninės raidos bei profesinio gebėjimo reaguoti į vaikų ugdymosi ritmą; mokymosi aplinka prasmingai susieta su gamtos pasauliu; atsigręžiama į vaiko prigimtį; holistinis ugdymas yra vaiką gerbiantis ugdymas, nes paiso pasireiškiančių besivystančio vaiko kūrybingumo impulsų, o kartu ir ne mažiau kultūrinių įrodymų, kad įprastinis mokyklinis lavinimas siekia užslopinti augančią asmenybę; pagarba vaikams ir demokratija eina kartu.

VAIKŲ UGDYMO BŪDAI, METODAI IR FORMOS

Vilniaus lopšelio-darželio „Žemyna” pedagogai, siekdami ikimokyklinio ugdymo(si) tikslo ir uždavinių, taiko patirtinio, kūrybinio interpretacinio, modeliavimo, ugdymosi socialiniame kontekste, skatinimo-inicijavimo-motyvacinio, pagalbos-paramos bei aktyvaus ugdymo(si) metodus.

Patirtinis vaikų ugdymasis – tai toks procesas, kai ikimokyklinio ugdymo auklėtoja sudaro sąlygas vaikams pamatyti, išgirsti, išgyventi, apmąstyti, t.y. įgyti įvairios patirties patiemis aktyviai veikiant, dalyvaujant, kuriant kartu su kitais vaikais ir suaugusiais. Patirtinis vaiko ugdymasis yra *vaiko ir auklėtojo, vaiko ir vaiko, vaiko ir aplinkos sąveikos* rezultatas.

Vilniaus lopšelio-darželio „Žemyna” auklėtojos stebi vaikus, su jais bendrauja, reaguoja į kuriamo žaidimo ar kitos veiklos situaciją: pasidžiaugia, pasiūlo, pasikalba, padeda, pamoko, pataria, pateikia naujos informacijos. Auklėtojos stengiasi nesutrikdyti vaikų savitos veiklos, neprimesti savo nuomonės.

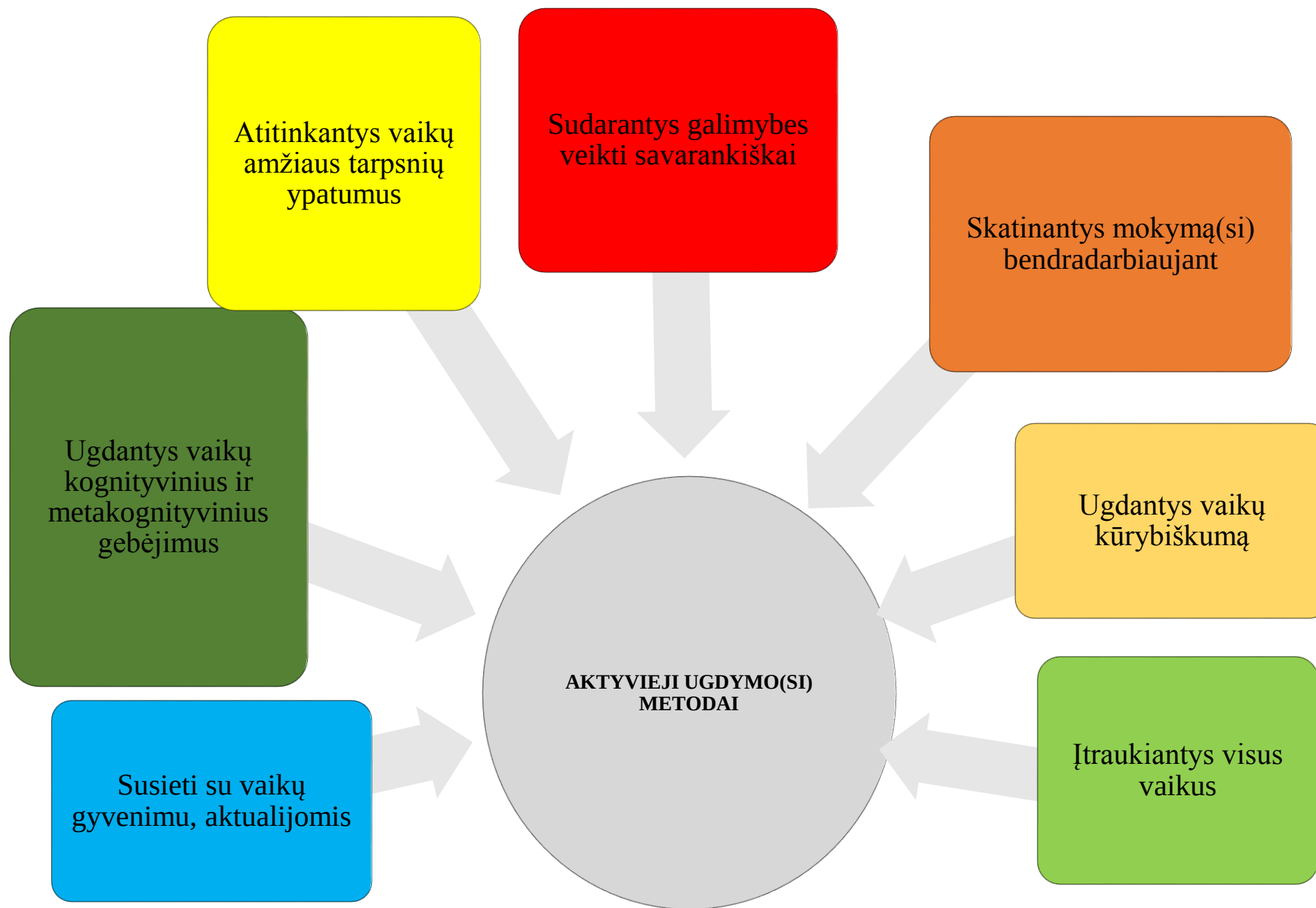
Ugdymasis socialiniame kontekste – tai toks procesas, kai vaikas ugdosi ką nors veikdamas su kitais vaikais. Bendra vaikų veikla sukuria sąlygas aiškintis, diskutuoti, dalytis patyrimu, palaikyti ir padėti įgyvendinti vienam kito idėjas, mokytis vienam iš kito. Auklėtojos skatina vaikų mokymąsi kartu, pasiūlydamos grupinių darbų, inicijuodamos vaikų projektus, diskusijas.

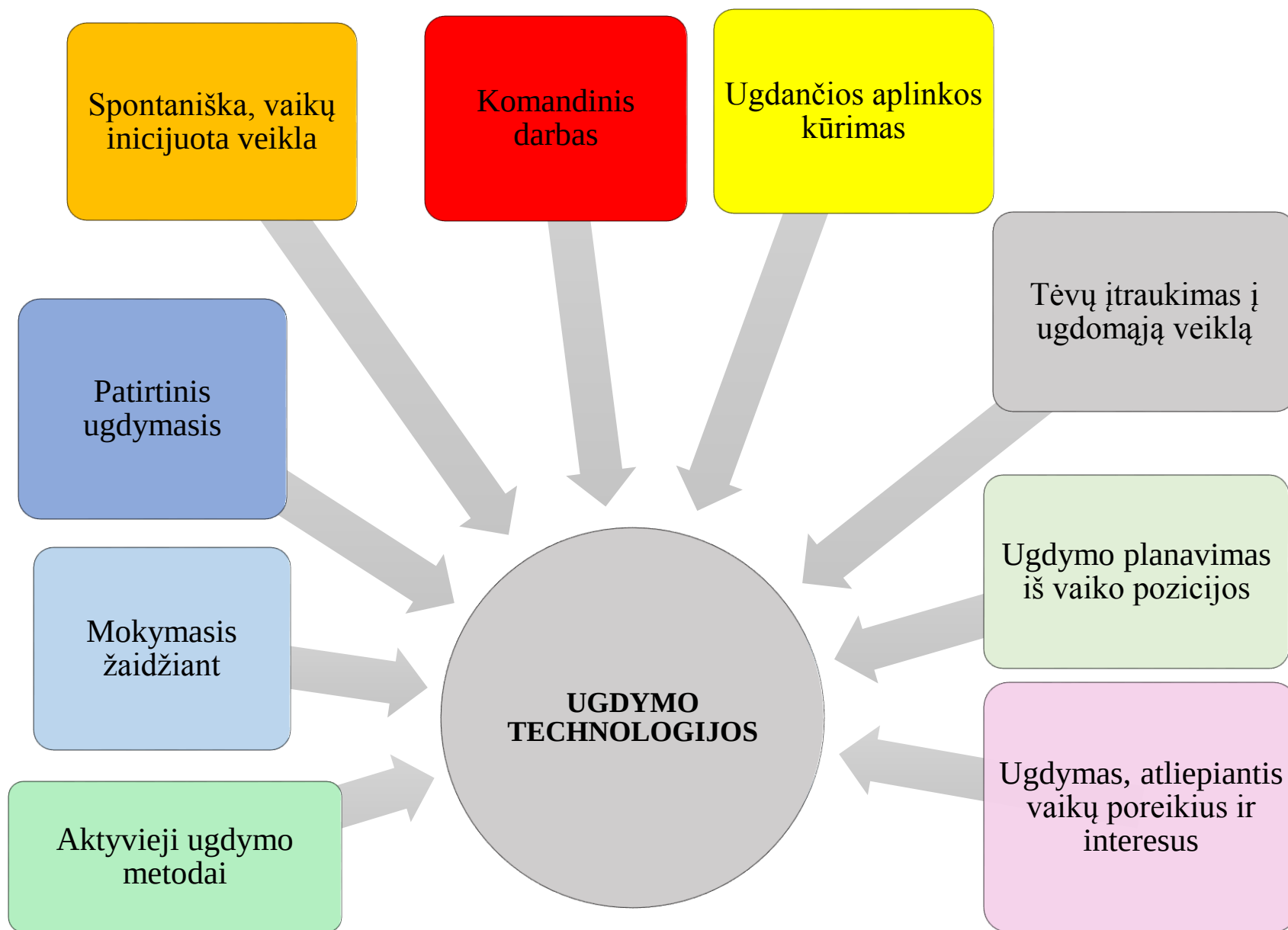
Kūrybinis-interpretacinis ugdymasis – tai toks procesas, kai auklėtoja įtraukia vaikus į veiklą, pasiūlydama įdomią, patrauklią, netikėtą idėją, temą, problemą, sumanymą, ką būtų galima daryti, tirti; skatina vaikus interpretuoti, kurti, atrasti, tačiau nereglamentuoja vaikų veiklos žingsnių. Auklėtoja pastebi, gerbia, palaiko vaikų sumanymus, padeda juos išplėtoti, užduoda atvirus klausimus. Vaikai susitaria dėl veiklos, bendrauja, bendradarbiauja.

Vilniaus lopšelio-darželio „Žemyna” pedagogai parenka ir lanksčiai taiko tokius ugdymo **metodus**, kurie:

- yra įdomūs, žaismingi, patrauklūs šio amžiaus vaikui, palaikantys ir stiprinantys jo ugdymosi ir nuolatinio tobulėjimo motyvaciją;
- yra intriguojantys, skatinantys vaiko smalsumą, domėjimąsi, norą tyrinėti, aiškintis, interpretuoti;
- yra problemiški, plėtojantys kritinio mąstymo, mąstymo procesų, problemų sprendimo, kūrybiškumo gebėjimus;
- yra ugdantys vaiko charakterio tvirtumą: stiprinantys jo savimone, savivertę, atkaklumą siekiant tikslo, gebėjimą susikaupti, užbaigti pradėtą darbą, atsakomybės jausmą;
- laiduoja gerą emocinę atmosferą, skatina nebijoti klysti, leidžia kiekvienam vaikui patirti sėkmę;
- atitinka ne tik vaiko amžiaus tarpsnio ypatumus, bet ir individualias jo dėmesio, suvokimo, mąstymo, valios, emocijų raidos ypatybes, socialinę ir kultūrinę patirtį, specialiuosius ugdymosi poreikius;
- natūraliai ir pamatuotai įtraukia informacinių technologijų panaudojimą į visas ugdymo sritis;
- sudaro vientisą sistemą, kur dera spontaniška ir organizuota vaiko veikla;

Pagrindinis ikimokyklinio amžiaus vaiko gyvenimo ir ugdymo(si) būdas yra **žaidimas**.

UGDymo(SI) APLINKA IR PRIEMONĖS

Ugdymo(si) aplinka ikimokyklinio ugdymo(si) grupėje yra ugdymo turinio dalis, jos sukūrimas padeda siekti ikimokyklinio ugdymo tikslo. Vilniaus lopšelio-darželio „Žemyna“ pedagogai kuria ugdomąją aplinką, atsižvelgdami į kokybiško ugdymo kriterijus:

- aplinkoje yra pakankami įvairių ugdomųjų priemonių, skatinančių aktyvią vaiko veiklą, jo smalsumą, kūrybiškumą, mąstymo gebėjimų plėtojimą.
- sudaromos sąlygos vaikui veikti netrukdomai, pačiam pasirinkti priemones, veiklą, žaidimų draugus;
- kuriami šilti, bendradarbiavimu grįsti vaikų, pedagogų, kitų specialistų ir tėvų santykiai, užtikrinantys emociškai palankią aplinką;
- pripažįstamas ir gerbiams kiekvienas vaikas, nepaisant jo socialinio statuso, ugdymosi išgalių, lyties, rasės, tautybės;
- sudaromos sąlygos skleistis kritiniam ir kūrybiniam vaikų mąstymui, skatinamas problemų sprendimas, minčių įvairovė;
- sudaromos sąlygos išgyventi kūrybos ir atradimo džiaugsmą, lavinama vaizduotė, žadinamas jautrumas, smalsumas;
- puoselėjami ir kuriami gyvenimo grupėje ritualai, tradicijos;
- aplinka (grupės erdvė, kitos patalpos, žaidimų aikštelė) yra patraukli, patogi, saugi.

UGDYMO TURINIO INTEGRAVIMAS

Į ikimokyklinio ugdymo programą integruota emocinio intelekto ugdymo programa „Kimochi“. Ši programa ugdytiniams padės išmokti/įgyti:

- **socialinių gebėjimų:** vartodami kito vardą, užmegzdami akių kontaktą, naudodami reikiamą balso toną ir teigiamą kūno kalbą, keisdamiesi vaidmenimis, kartodami pamokančias situacijas, klausydami;
- **draugystės gebėjimų:** vaikai mokysis bendradarbiauti, dalintis, įtraukti (bei išitraukti) į veiklą, dalyvauti, laikytis taisyklių, atsiprašyti ir atleisti, kantrybės, nuoširdumo, sąžiningo žaidimo;
- **empatijos, pagarbos ir tolerancijos:** vertinti skirtumus, gerbti save ir kitus, jausti empatiją, padėti;
- **konfliktų sprendimo:** atsiprašyti, atleisti, tinkamai reaguoti į neigiamą atsakymą, suprasti, kad netinkamas elgesys turi pasekmes, priimti nepritarimą;
- **savarankiškumo ir atsilaikymo:** būti atsakingam, pasitikėti savimi, spręsti problemas, vadovautis požiūriu „aš galiu!“, būti atkakliam, įveikti neigiamus jausmus, būti savimi;
- **tinkamo elgesio:** savireguliacijos, atsakingo elgesio, darbo komandoje, kantrybės, supratingumo, tolerancijos kitiems.

Į ikimokyklinio ugdymo programą taip pat integruojami 4 Vilniaus lopšelio-darželio „Žemyna“ pedagogų sukurti ilgalaikiai projektai, kurie praturtina ugdomąjį procesą netikėtomis, ugdytinių smalsumą ir aktyvumą skatinančiomis veiklomis: Ekologinio ugdymo projektas – „Mes – gamtos vaikai“, meninio ugdymo projektas – „Žemynos menų karuselė“, sveikos gyvensenos ugdymo projektas „Kelionė į sveikatos šalį“ bei etnokultūrinis projektas – „Atverk tautos lobynų gelmes“.

VAIKO PASIEKIMŲ IR PAŽANGOS VERTINIMAS

Vertinimo tikslas – atpažinus bei įvertinus, ką vaikas jau žino, supranta, geba, numatyti tolesnio ugdymosi poreikius.

Vertinimo uždaviniai:

- padėti vaikui pažinti save, suprasti savo stipriąsias ir silpnąsias puses, įsivertinti;
- padėti pedagogui įžvelgti vaiko ugdymosi galimybes, nustatyti problemas ir spragas, diferencijuoti ir individualizuoti ugdymą;
- suteikti tėvams (globėjams) informaciją apie vaiko ugdymąsi;
- pedagogui įsivertinti savo darbo kokybę, planuojant tolimesnį ugdymą.

Kokybiško vertinimo požymiai:

- Pagrįstas (rinkti, fiksuoti, analizuoti vertinimo tikslą atliepiančius įrodymus apie vaiką.
- Įvairiapusis (stengtis surinkti kuo daugiau įvairesnių įrodymų apie stebimą vaiko gebėjimą, pasitelkiant kuo įvairesnius įrodymų rinkimo būdus.
- Patikimas (surinkti pakankamai informacijos apie susiformavusį vaiko gebėjimą, kad galėtume priimti teisingus sprendimus dėl vėlesnio ugdymo.
- Autentiškas (vertinimą atlikti realiomis sąlygomis, kad jis būtų kuo autentiškesnis ir naudingesnis, leistų pastebėti, kaip vaikas elgiasi kasdienio ugdymo situacijose.
- Objektvūs (atskirti objektyvius faktus nuo subjektyvių)
- Teisingas (kiekvienam vaikui suteikti visas galimybes pasirodyti geriausiai, atsižvelgiant į jo ypatumus ir poreikius)

Vaikų pasiekimų ir pažangos vertinimas įstaigoje atliekamas pagal **aštuoniolika vaiko ugdymo(si) sričių**, vadovaujantis kiekvienos srities išskirta esmine nuostata ir esminiu gebėjimu, kuriuos vaikas turėtų įgyti iki 6-erių metų (per visą ikimokyklinio ugdymo(si) laikotarpį). Vaikų turimi gebėjimai, žinios ir supratimas, nuostatos bei jų kaitos žingsniai naudojami kaip kriterijai, stebint vaikų ugdymąsi ir vertinant jų pasiekimus bei pažangą. Vaikų turimi gebėjimai, žinios ir supratimas, nuostatos palyginami su numatytais Pasiekimų apraše ir taip išsiaiškinama, ko vaikas yra pasiekęs, kokia jo pažanga per tam tikrą laikotarpį.

Vaiko ugdymo(si) pažangos vertinimą atlieka grupės pedagogai. Vaiko gebėjimai aprašomi du kartus per metus.

Pasiekimų vertinimo tipai:

- **Diagnosticinis vertinimas** atliekamas tada, kai auklėtojas pradeda dirbti su nauja vaikų grupe, kai į grupę ateina naujokas, kai išryškėja nauji vaikų ugdymosi poreikiai, siekiant pažinti vaikus ir numatyti artimiausius jų ugdymosi žingsnius.

Diagnosticinis vertinimas taip pat naudojamas aiškinantis, ar pasiekti iškelti vaiko ugdymosi uždaviniai, kokia yra vaiko pažanga per numatytą laikotarpį, kokie individualūs jo ugdymosi poreikiai.

- **Formuojamasis vertinimas** atliekamas tada, kai auklėtoja kartu su vaiku nori aptarti, ką jis nuveikė, išmoko, kas patiko ir ką dar norėtų nuveikti, numatant tolimesnius veiklos žingsnius.

- **Apibendrinamasis vertinimas** atliekamas mokslo metų pabaigoje, siekiant nustatyti, ko vaikas pasiekė aštuoniolikoje ugdymosi pasiekimų sričių, ar vaiko ugdymosi pasiekimai atitinka ikimokyklinio ugdymo programoje numatytus rezultatus, kokia vaiko pažanga, kokios jo stiprios savybės ir tobulintinos sritys.

Vaiko pasiekimų rinkimo būdai:

- stebint ir užrašant;
- fotografuojant;
- darant vaizdo ar garso įrašus;
- renkant vaiko individualiai sukurtus Mąstymo žemėlapius;
- kaupiant vaikų darbelius ir užfiksuojant komentarus apie juos;
- kalbant su vaiku (apie tai, ką jie veikia, jaučia, mąsto, kaip jiems sekasi, kas jiems įdomu, ką jie jau žino, geba, ką dar norėtų sužinoti, veikti);

- kalbant su tėvais, specialistais.

Renkant vaikų pasiekimų įrodymus, būtina atrasti esminius vaiko pasiekimų požymius ir juos fiksuoti. Svarbiausi vaiko pasiekimus atskleidžiantys įrodymai saugomi vaiko pasiekimų aplanke.

Vaiko pasiekimų aplanką sudaro:

- vaiko pasiekimų vertinimo lentelė;
- vaiko ugdymosi pažangos fiksavimas, naudojant voratinklio diagramą;
- mąstymo žemėlapiai;
- vaiko meninės raiškos darbai (gali būti jų nuotraukos);
- vaiko kalbėjimo pavyzdžiai;
- elgesio situacijų aprašymai;
- nuotraukos.

Informavimas apie vaiko pasiekimus ir pažangą:

Apie vaiko ugdymo(si) pasiekimus tėvai/globėjai supažindinami individualiai (pastebėjus naujus vaiko gebėjimus, atsižvelgus į tėvų pageidavimus).

IKIMOKYKLINIO IR PRIEŠMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMŲ DERMĖ

Mums svarbu, kad vaikas kuo sklandžiau pereitų nuo ugdymosi pagal ikimokyklinio ugdymo programą prie ugdymosi pagal priešmokyklinio ugdymo programą. Ikimokyklinio ugdymo programoje iškelti tikslai, uždaviniai, plėtojamos kompetencijos, pasiekimai suderinti su numatytais priešmokyklinio ugdymo programoje. Ikimokyklinio ugdymo programoje numatytos ugdymosi pasiekimų sritys bei vertybinės nuostatos ir esminiai gebėjimai kloja pagrindus Priešmokyklinio ugdymo bendrojoje programoje išskirtoms penkioms kompetencijoms – sveikatos, socialinei, komunikavimo, pažinimo, meninei.

